

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMĂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Virgil L. Veniamin. — *Problematika generală a dreptului privat* (urmare).

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. I.* — Funcționar public. Olișeri. — (Locot. Colonel Vasile Mateescu cu Ministerul Armatei).

Inalta Curte de Casație și Justiție S. III. — Acte de comerț. — Vânzări de acțiuni comerciale. (Banca Crisoveloni cu Henrie Goldemberg).

Curtea de Apel din București S. I. — Contencios administrativ. — Creanță contra Statului. — Cerere de a fi înscrisă în budget. — Soc. Uzinele Gilson cu Regia Autonomă C. F. R. *Curtea de Apel din București. S. III-a.* — Cambie. — Mențiunea „bun și aprobat”. (Alexandrina și Marin Take cu Dim. Ionescu).

Tribunalul Ilfov S. IV. — Execuțiune silită. — Vânzare mobilă. — Creditorii datornicului. — Contestație. (Ioana Săvescu cu Ștefan Constantinescu).

Jurisprudența străină. — Locațiune. — Incendiul lucrului închiriat (cu nota D-lui D. Cotrutz).

PROBLEMATICA GENERALA A DREPTULUI PRIVAT

(Urmare) ¹⁾

II.

Odată definită noțiunea dreptului privat și delimitată față cu ramura dreptului public, putem păși la precizarea conținutului și a principiilor sale fundamentale.

Nu există întreprindere mai temerară, decât aceea de a încerca reducerea la unitate a preocupărilor unei științe sociale — cum este dreptul prin excelență.

Dreptul privat nu face excepție. Materia căreia i se consacră este alcătuită din elemente heterogene. De îndată însă ce cunoașteți fenomenul juridic în genere, așa cum vi s'a înfățișat în cursul de teorie generală a dreptului și de îndată ce posedați elementul specific al fenomenului de drept privat — așa cum vi l-am precizat adineaori — veți putea printr'o metodă de simplă observație, să găsiți un conținut de drept privat, oriunde fenomenul juridic vă va prezenta particularitățile cunoscute. Pe această cale, deci, plecând dela ceea ce constituie piatra fundamentală a întregului edificiu de drept privat, adică dela noțiunea de *obligație civilă*, veți ajunge a schița restul construcțiunii.

Spun, dela noțiunea de obligațiune civilă, pentru că într'adevăr dela dânsa purcede și la dânsa se reunește întregul conținut al dreptului privat.

Obligațiunea concepută ca o necesitate juridică, în virtutea căreia o persoană este ținută în favoarea alteia la efectuarea unei prestațiuni pozitive sau negative, adică a unui fapt sau a unei abstențiuni (c. civ. fr. 1101, rom. 942) evocă în primul rând raportul juridic între persoane private ca simpli particulari în urmărirea unui scop economic și aceasta, constituie *obligațiunea civilă* ca atare, aceste două caractere distingând-o de obligațiunea de drept public.

Ea evocă, în al doilea rând, elementele prime ale dreptului privat care servesc de suport raportului obligațional și care sunt pe deoparte *subiectele de drept* — adică *persoanele*, fie fizice, fie juridice — iar pe de altă parte, *obiectul*, prestațiunea însăși, care se analizează în *bunuri* materiale sau imateriale, posedând ca atare o valoare patrimonială.

Noțiunea de bun, adică a oricărui lucru cu valoare juridică (susceptibil de apropiere) ne pune însă și în fața unei alte categorii de situațiuni de drept, decât aceea a *obligațiunii civile*, care am văzut că era caracterizată prin relația dela persoană la persoană, și anume ne pune în fața *relațiunii dela persoană la bun*. Este ceea ce se numește în mod curent *dreptul real*, desemnat astfel prin opoziție cu dreptul personal sau de creanță care este obligațiunea. Ceea ce caracterizează dreptul real, este contactul imediat dintre titular și obiectul din lumea exterioară căreia se aplică, independent de orice altă persoană, pe când dreptul de creanță este dreptul unui creditor asupra unui debitor.

Această diviziune a conținutului dreptului privat în drepturi de creanță și drepturi reale nu este însă totdeauna împărtășită de doctrina modernă. Sunt autori care pretind, că nu există o deosebire fundamentală între aceste două categorii de drepturi. Insuși dreptul real presupune un raport între persoane, căci fiecare individ e obligat să respecte dreptul ce am asupra unui bun. Când sunt proprietarul unei case, de o pildă, înseamnă nu numai că eu dețin un drept exclusiv asupra ei, ci și că toți semenii mei

sunt ținuți la obligațiunea cu caracter universal de a-mi respecta dreptul meu de proprietate. Așa fiind, pretind acești autori, în fruntea cărora stă regretatul profesor Planiol (1), dreptul real poate fi definit ca fiind raportul juridic dintre o persoană ca subiect activ și toate celelalte ca subiecte pasive. Este o obligațiune în care subiectul activ este simplu și reprezentat prin o singură persoană, pe când subiectul pasiv este nelimitat și cuprinde toate persoanele ce intră în relațiune cu subiectul activ. Obligațiunea acestora din urmă, este negativă, consistând în abstențiunea dela orice fapt care ar tulbura posesiunea în condițiunile fixate de lege.

Această tendință de unicitate în conținutul dreptului privat s'a manifestat și pe calea opusă, adică prin încercarea de asimilare a obligațiunei cu dreptul real. Pornindu-se dela constatarea elementară, că orice obligațiune este rezolubilă într'o valoare patrimonială, și că în ultimă analiză raportul juridic se poate reduce la un raport între patrimonii, provocând despuiarea unuia, în beneficiul celuilalt, s'a putut conchide, în mod general, că obligațiunea se confundă cu obiectul ei și deci ca și în dreptul real, raportul juridic poartă direct asupra unui bun, abstracțiune făcând de orice noțiune de persoană.

Este consecința extremă a teoriei obiective a obligațiunei, care în anumite situațiuni este necesară și se impune dreptului pozitiv.

Încercarea însă de a impune consecințele extreme ale unor teorii particulare, în definirea conținutului unei științe, duce la rezultate false, îngăduind ignorarea elementelor pentru care aceste teorii nu sunt valabile.

Pentru noi, dreptul real se poate reduce la dreptul de creanță, tot atât de puțin cât și acesta se reduce la acel real.

A spune că obligațiunea se reduce întotdeauna la un bun patrimonial, înseamnă a uita că ea există și în sarcina aceluia care n'are un atare bun, care n'are — cum spune d-l Demogue — decât „un patrimoniu potențial“.

A spune că dreptul real se reduce la o obligațiune pasivă universală, înseamnă pur și simplu a nu spune nimic, pentrucă în realitate orice drept poate primi o atare calificare, decurgând din datoria ce are fiecare din noi, de a respecta libertatea celuilalt. Aceasta însă nu dă o definiție a drepturilor reale, care să în-

1) M. Planiol, *Traité élémentaire de droit civil*, éd. 11 de Ripert I Nr. 2158 și urm.; R. Demogue, *Les notions fondamentales du droit privé* pag. 405.

Michas, *Le droit réel considéré comme une obligation passivement universelle*, Paris 1900.

Teoria a fost susținută cu mult înainte de acești autori, de către Ortolan, *Généralisation de droit romain*, éd. 11, p. 550, 637. Comp. I. Kant, *Metaphysische Anfangsgründe der Rechtshlehre*.

Adde: Roguin, *Le regle de droit*, pag. 54 și 77. La noi teoria este adoptată de d-l prof. Mircea Djuvara, op. cit. vol. II pag. 258 și urm.

găduiască cunoașterea lor specifică și care să ne mulțumească din punctul de vedere în care ne găsim aici, adică acel al precizării conținutului dreptului privat. Este posibil ca în ordine pur filosofică, în domeniul metajuridic, dreptul real să se traducă în ultimă analiză într'o obligațiune universală de respect a puterii mele asupra unui bun, după cum orșice drept — dincolo de legea pozitivă — se traduce într'o idee rațională de justiție, guvernând coexistența armonică a personalităților. Dar atâta timp cât rămânem în domeniul dreptului privat și ne mărginim la aspectul intern al drepturilor, pentru a delimita din punctul de vedere structural, conținutul ramurei dreptului privat, o atare unicitate nu credem că se poate susține.

Și este firesc să fie așa, dacă ținem seamă de imperativele ce domină elaborarea dreptului privat în această materie. Dreptul nu este decât expresiunea continuă și mereu adaptată, a unor elemente esențiale ale vieții noastre comune și care aici se întemeiază pe anumite date economice, ce se impun în mod absolut organizării juridice.

Dreptul real și dreptul de creanță sunt două elemente distincte în conținutul dreptului privat, cel dintâi nefiind decât concretizarea juridică a unor date economice fundamentale, acele de *bunuri* (de bogăție, de lucru susceptibil de apropiatiune), iar cel de al doilea, concretizarea noțiunei economice primordiale de *serviciu*. Ori economicește, aceste două noțiuni sunt ireductibile. Un bun este o valoare patrimonială prin el însuși, pe când un serviciu, atâta timp cât nu s'a cristalizat, traducându-se astfel în bun, nu valorează decât prin persoana celui ce are a-l îndeplini (1). Juridicește, cele două categorii de drepturi reale și de creanță, care nu sunt decât concretizarea fidelă a acestor date economice fundamentale, nu pot fi decât deasemeni două noțiuni ireductibile.

Iată pentrue, conținutul dreptului privat ne apare, în ultimă analiză, clasificat științificește în jurul a patru elemente ireductibile: obligațiunea, dreptul real, persoanele și bunurile.

Această delimitare a conținutului dreptului privat, implică o observațiune specială, referitoare la materia persoanelor. Dreptul privește persoana ca atare, persoana ca membru al familiei și persoana ca centru al raporturilor juridice dela particular la particular, raporturi de ordin patrimonial, stabilindu-se fie între indivizi izolați, fie între indivizi ca membri ai familiei. Sub acest din urmă aspect, întâlnim raporturile pecuniare decurgând din familie și care alcătuiesc desigur un conținut de drept privat.

1) Vezi teoria d-lui J. Bonnacase, *Supplément V. pag. 52*. Adde. Cauwes, *Précis du cours d'économie politique*, 2 éd. 1881, t. I, Nr. 15.

Comp. lucrarea noastră precitată.

Sub primele două aspecte întâlnim drepturile personalității, relative la individualitatea noastră fizică sau morală și drepturile familiale, adică relațiunile juridice dintre persoane legate prin rudenie sau alianță (1). Astfel este tutela, puterea părintească, filiațiunea, căsătoria, diferite dispozițiuni relative la statutul persoanelor sau la regimul incapabililor, etc. Simpla enumerare a acestor materii, pune desigur chestiunea de a se ști dacă ne găsim aici în adevăr, în prezența unui conținut de drept privat.

Indoitul criteriu de clasificare a materiilor dreptului privat, pe care vi-l ofeream la începutul acestei prelegeri, acel de raport dela particular la particular, fără caracterul absolut al intervențiunei autorității sociale și acel de patrimonialitate, ne apare cu desăvârșire inapt a încadra aceste materii în ramura dreptului privat.

Raportul juridic este încheșat aici, într'un cadru rigid, ineluctabil. Totul este reglementat în mod imperativ de legiuitor, care asigură în acelaș timp controlul sever al autorității publice. Voința individului este neînstare a încheșga raportul juridic în cadrul și limitele pe care ea singură și le-ar făuri, așa cum în mod normal se întâmplă într'un raport dela particular la particular, participând din ramura dreptului privat.

Dar mai mult. Caracterul raportului juridic în materiile cari am enumerat, nu este niciodată lucrativ. Chiar dacă în anume cazuri, ar da loc la prestațiuni patrimoniale, aceasta nu este de esența raportului juridic principal. În locul caracterului economic, patrimonial, domină aici elementul desinteresat, isvărând din regula morală sau din principii esențiale ordinei noastre sociale. Intregul drept familial și personal (iau acest termen în înțelesul de drept al persoanei ca atare și nu în acel care desemnează adeseori dreptul de creanță) este dominat de *principiul protecțiunei*, care după cum am arătat deja, este de *ordine publică*, sau de *principii de ordine morală și socială* fundamentale comunității noastre de viață de stat, pentru care, cum spunea J. J. Rousseau, cea mai veche dintre toate societățile și singura naturală, rămâne familia (2).

Dacă acesta este aspectul dreptului familial și dacă vrem să fim logici cu definirea științifică a dreptului privat, înțelegeți că nu-l putem încadra în conținutul său.

Desigur, această afirmație este de natură să surprindă. Clasificarea tradițională a materiilor juridice, ne-a asigurat întotdeauna că ne găsim și aici în prezența unor raporturi de drept privat și este poată temerar să atentezi astfel la autoritatea adeseori de mit a tradițiunei.

Adevărul opiniunei ce v'am înfățișat este însă atât de evident, încât pare că a fost presimțit de autorii

cari au încercat o precizare a conținutului dreptului privat.

Astfel August Thon, fără a ieși din cadrul dreptului privat, recunoaște totuși că materia dreptului familial este de natură a-l depăși și încearcă alipirea sa de drepturile reale cu care ar avea comun caracterul absolut (1). Dacă această apropiere de drepturile reale nu se poate susține, este totuși simptomatică pentru autoritatea clasificării tradiționale.

Profesorul nostru, d-l Henri Capitant, constată natura cu totul distinctă a elementului voluntar în conținutul dreptului familial, față cu aceea din drepturile patrimoniale și considerând că ne găsim într'o materie specială, declară că nici un element de drept subiectiv, de ordin privat, nu găsește loc în conținutul zarea juridică a familiei (2). Alți autori, între cari vă amintesc numai pe d-l Georges Renard (3), pe d-l J. Bonnacase (4), etc., continuatori în această privință a lui Maurice Hauriou (5), plecând dela constatarea elementară că materia raporturilor de familie isvărăște din natura organică a omului, având un caracter de necesitate absolută (6), descoperă aici o materie deosebită, putându-se găsi indiferent în dreptul privat sau public, dar reunind caractere ce nu participă din criteriile nici uneia din aceste două ramuri juridice.

Persoana, ca și familia, este un fapt unic, fundamental, care determină structura și dezvoltarea unui ansamblu de relațiuni, derivând din însăși acest fapt și devenite raporturi juridice încheșgate într'un tot organic, care odată constituite se impun însuși faptului generator, pe deasupra oricărei voințe sau interes individual. Aceasta este ceea ce cu un cuvânt adeseori neprecis, se numește o *instituțiune*.

Ceea ce trebuie să rețineți din aceste considerațiuni, este caracterul deosebit al materiei dreptului persoanei și a familiei, caracter care nu coincide cu niciunul din criteriile dreptului privat și care participă dimpotrivă, fie din principiul organic al faptului natural sau social, fundamental, fie din principiul public care cârmuește comunitatea noastră de viață organizată. Prin urmare ne găsim aici într'un capitol exorbitant de dreptul privat, pe care-l putem așeza la intersecția acestuia cu dreptul public.

Aceste considerațiuni sunt deopotrivă valabile pentru întreaga materie a persoanelor, fie că este vorba de persoane fizice, fie de așa zise persoane morale sau juridice.

1. Thon August—Rechtsnorm und subjectives Recht, Untersuchungen zur allgemeinen Rechtslehre, Weimar, 1878.

2) Capitant Henri, Introduction é l'étude du droit civil, Paris 1929.

3) G. Renard, La Théorie de l'Institution, I, Paris 1930, pag. 360 și urm.

4) J. Bonnacase, La philosophie du code Napoléon appliquée au droit de famille, Paris 1928, pag. 197.

5) Haurion, L'Institution et le droit statutaire, Recueil de l'Académie de Toulouse.

6) v. Savigny, Traité de droit roumain, Trad. Guénoux, I, p. 335.

1. Comp. E. Roguin, La règle de droit, p. 264.

2. Vezi Virgil L. Veniamin, studiu asupra lui J. J. Rousseau, n. Bul. (Casa Școalelor 1926)

Știți în adevăr, că subiectele de drept pot fi pe lângă indivizi și colectivitățile, adică anume categorii de ființe omenesti colaborând pentru realizarea unor scopuri sociale sau a propriilor lor interese, care n'ar putea fi satisfăcute pe cale individuală. „Viața socială, ca și viața organică, nu e decât colaborare, asociațiune, sinteză de puteri; sinteză neconcertată sau conștientă, sinteză constrânsă sau liberă“ (1). Se nasc astfel colectivități de interese, cărora dreptul le atribuie conceptul de persoană, deși nu corespund exact noțiunii concrete de persoană fizică. Din punctul de vedere juridic însă, ele nu diferă de personalitatea fiecăruia din noi, căci la baza lor stă o *voință*, idee ce caracterizează persoana. Ele constituiesc o *activitate rațională*, tinzând către un *scop* determinat, și înzestrate cu o *organizare* care traduce *conștiința de drepturi și obligațiuni*. Ori toate aceste elemente se găsesec deopotrivă în orice persoană juridică, fie individuală fie colectivă. Simpla lor reunire, este suficientă pentru a ne face să constatăm existența *realității logice* a unei persoane juridice, realitate singura pe care avem a o considera în drept (2). Înțelegem dar, că normele de drept ce cărmuesc persoana juridică vor avea aceeași natură, fie că se referă la individ, fie la colectivitate, fiindcă toate isvorăsc dintr'un fapt unic fundamental, realitatea logică a persoanei și se impun ei, odată astfel degajate, fără distincțiune.

Îată pentru ce trebuie să conchidem că asociațiile, societățile civile și comerciale, care au o atât de mare importanță mai ales în dreptul comercial, interesând însă ordinea publică, atât din punctul de vedere economic, adică al organizării întrebuințării bunurilor, cât și din acel politic, adică al ordinei sociale și siguranței statului — nu pot fi cantonate în ce privește orânduirea persoanei juridice ca atare, în dreptul privat, ci se revarsă asupra acelu public.

* * *

Distincțiunile pe care le facem astfel în conținutul dreptului privat, ne conduc nu numai la o clasificare științifică rațională a materiilor respective, dar și la determinarea principiilor care domină una sau alta din aceste materii.

Ați putut constata, în adevăr, că din cadrul obișnuit al dreptului privat se diferențiază capitole întregi, care sunt în realitate exorbitante de această ramură juridică și care sunt cărmuite aproape exclusiv de principiul public. V'am înfățișat deja faptul familiei și al persoanei ca atare, unde întreaga construcțiune juridică se fundează pe noțiunea de ordine publică, excluzând elementele specifice dreptului privat. Astfel de o pildă principiul protecțiunii esențial acestei materii, este un principiu de ordine publică.

Dacă vrem acum să degajăm în acelaș mod, prin-

cipiile dominante ale materiilor care constituiesc în toată puterea cuvântului un conținut de drept privat, trebuie să pornim, așa cum am făcut-o și pentru de-terminarea conținutului, dela materia fundamentală, dela obligațiunea civilă.

Această metodă ne este indicată de însăși logica construcțiunii dreptului privat. Căci dacă întregul său conținut, purcede dela noțiunea de obligație și dacă toate instituțiunile sale nu sunt decât elemente ale acestui raport juridic fundamental, întocmai cum întregul nostru organism nu constituie decât un instrument în serviciul sistemului nervos ordnator, este dela sine înțeles atunci, că principiile sale dominante se vor impune direct sau prin consecințe și restului sistemului.

Ori, obligațiunea civilă — și adaog acest calificativ spre a vă reaminti, că este vorba de obligațiune, în structura ei specifică dreptului privat, adică un raport juridic dela particular la particular întemeiat pe voința individuală, independent de intervențiunea autorității publice și urmărind un scop patrimonial — ei bine, obligațiunea civilă se întemeiază, așa cum rezultă din însăși definirea ei, în ultimă analiză pe o *voință*. Elementul ei de viață indispensabil, fecundant este voința individului, idee înțeleasă nu din punctul de vedere psihologic, experimental, ci din punctul de vedere *logic, rațional*.

Este vorba de voința pe care orice om normal trăind în societate, trebuie să o pună în funcțiune în mod obișnuit, cu prilejul modificării unei situațiuni juridice. Cu alte cuvinte nu mă interesează, în Drept, voința reală, concretă, psihologică pe care individul a putut-o avea în momentul creerei unei situațiuni juridice, voința pe care nici n'am posibilitatea de a o cunoaște și căreia dreptul pozitiv e incapabil de a-i oferi mijloace tehnice de expresiune îndeajuns de adequate. Nu mă interesează și nu e juridicește posibilă sesizarea acestei voințe de fapt, mult cântată de faimoasa teorie germană, acea „Willenstheorie“. Voința pe care sprijinim întregul drept privat, este proecțiunea idealului nostru de conștiință juridică, este produsul rațional al unei experiențe, în care voința reală nu este decât un material component, adeseori de importanță secundară (1).

Desigur însă că voința, astfel concepută, prin însăși faptul că este „rațională“, presupune puțința de funcționare a acestei facultăți abstracte care este rațiunea, puțință neîmpiedecată de nimic din punctul de vedere logic. Este ceea ce în mod curent denumim o voință liberă, exprimând astfel nevoia dreptului de a fi rezultatul unei activități raționale integrale și nestânjenite.

În dreptul privat pozitiv, acest adevăr elementar, dar fundamental, se traduce în așa zisul principiu al libertății de voință, sau a *libertății contractuale*. Art. 969 din codul civil, exprimă acest principiu în-

1) M. Cantacuzino, op. cit. pag. 51.

2) Mircea Djuvara, op. cit. II, pag. 95.

1) Această analiză a voinței juridice a găsit o remarcabilă expresiune în paginile d-lui M. Djuvara, op. cit. pag. 230 urmât,

tr'un langaj desigur impropriu, dar în accepțiunea lui exactă. Căci este perfect exact că o situațiune juridică nu se impune părților decât în măsura în care ea este rezultatul funcționării voinței lor raționale, dar în această măsură situațiunea creată, are putere tot atât de imperativă ca și a unei legi publice.

Pe acest principiu al libertății de voință, sau dacă vreți, al libertății contractuale, se desfășură întregul conținut al dreptului privat. Și nu poate fi altfel; dacă este adevărat că la baza obligațiunii stă idea de voință în înțelesul ce i l'am atribuit, adică dacă este adevărat că *isvorul obligațiunii civile stă în voința juridică*. S'ar putea însă, ca în această privință să ni se aducă o obiecțiune. În adevăr, codul civil distinge cinci izvoare de obligațiuni și anume: contractul, quasicontractul, delictul, quasidelictul și legea. Cum se poate atunci să reducem noi aceste multiple izvoare, la unul singur, voința juridică. Ei bine, pentru noi, în toate aceste surse, nu există dincolo de expresiunea tehnică, care poate varia, decât un singur element fundamental: voința individului ca atare, voință care poate fi *directă* sau *indirectă*.

Astfel de o pildă în contract sau în delict elementul creator de obligațiuni este voința individului sub formă de consimțământ valabil, sau de culpă. În quasi-contract, în quasidelict sau în lege (între aceste izvoare nu există o deosebire științifică, toate fiind în realitate obligațiuni legale) elementul creator de obligațiuni este în ultimă analiză tot voința individului, însă o voință indirectă. În mod eronat s'a considerat de o pildă *riscul*, care nu este decât o extensiune a quasidelictului, ca un element exclusiv de voință și totuși creator de obligațiuni. În realitate însăși noțiunea de risc se analizează într'o idee de voință — dar evident o voință logică, juridică — care se traduce prin adeziunea *ipso facto* a celui ce întreprinde o acțiune, la toate obligațiunile care ar fi consecințe raționale a acelei acțiuni. Deaceea faptul de a fi lovit un trecător în timp ce conduceți automobilul d-vs., deși stând la volan n'aveți nici când o atare intenție nenorocită, ba voința vă era tocmai contrarie, ei bine, prejudiciul astfel cauzat vă obligă la reparațiune, deși voința psihologică nu intră aici în mod direct ca element creator de obligațiuni. Isvorul obligațiunii stă însă în voința juridică, care întemeiază ideea de responsabilitate.

În realitate, în ordinea noastră economică, condițiunile oricărei activități în colaborarea economică, sunt de așa natură, încât implică dela fiecare unitate, adeziunea prealabilă la consecințele raționale ale activității ce-și propune.

Prin această analiză a elementului generator de obligațiuni, ajungem astfel la degajarea unui al doilea principiu, care ia loc alături de acel al libertății contractuale și anume la *principiul responsabilității civile*.

Ceeace rezultă însă, mai ales, din degajarea acestor

două principii fundamentale, prin analiza unui și aceluiaș isvor, este identitatea lor structurală.

Atât principiul libertății contractuale cât și acel al responsabilității civile, decurgând din voința juridică — adică dintr'o voință rațională independentă de voința psihologică de fapt — urmează că și unul și altul se integrează în finalități logice, măsurabile, patrimoniale.

Dreptul privat care, cum vă spuneam, nu este decât o continuă realizare a acestor principii, poate astfel să ajungă la formularea de raporturi generale între unitățile sale — asemeni legilor din științele pozitive — formulare cum este aceea a celor două principii pe cari vi le-am amintit.

Și tocmai pentru că dreptul privat, nu consideră decât voința rațională a indivizilor ca atare, voință întotdeauna susceptibilă de măsurare patrimonială, tocmai de aceea a ajuns a fi cea mai elaborată dintre ramurile dreptului, singura care se poate denumi știință în sensul propriu al cuvântului.

* * *

Un corolar al principiului libertății contractuale este principiul *limitelor acestei libertăți*. Voința juridică poate întâmpina, în adevăr, unele restricțiuni anume determinate și decurgând fie din ordinea publică, fie din ordinea economică, morală, religioasă, etc.

Nu intru în analiza acestor principii sau în studiul expresiunii lor tehnice în legea pozitivă. Ele domină întregul câmp al dreptului privat, în toate subdiviziunile sale. Știți în adevăr, că dreptul privat se împarte în drept civil, comercial, internațional privat, la care am putea adăoga și alte ramuri, mai recente. În afară de principiile speciale acestor subdiviziuni, veți găsi însă întotdeauna principiile ce v'am enunțat și care domină întreaga disciplină.

* * *

Privirea retrospectivă ce am aruncat cu d-vs. împreună, asupra culmilor cele mai înalte ale dreptului privat, a reușit cred să vă orienteze asupra ceea ce noi am numit problematica generală a acestei ramuri de drept.

Am putut purcede cu acest prilej la definirea și delimitarea științifică a dreptului privat, precizând criteriile sale de distincțiune, adică noțiunea de raport dela particular la particular cu caracter patrimonial și am stabilit pozițiunea sa față de dreptul public, constatând un raport de interdependență.

Am observat deasemeni conținutul heterogen al dreptului privat, pe care l-am clasificat în jurul a patru noțiuni distincte: obligațiunea civilă, dreptul real, persoana și bunurile.

În urmă, am încercat a desprinde principiile dominante ale dreptului privat, cu ajutorul unei analize a isvorului obligațiunilor, principii pe care le-am redus la trei: libertatea contractuală, limitele ei și responsabilitatea civilă.

Am semnalat însă, caracterul general și unitar

al acestor principii în toate subdiviziunile dreptului privat.

Iar acum, când posedă jaloanele acestei științe, când puteți observa terenul superb de înaltă cugetare și de fecundă realizare științifică pe care vi-l oferă, nu-mi rămâne decât să vă invit, să-i dăruiți tot entuziasmul de cunoaștere și tot elanul de creație, care împodobește vârsta d-vs., cea mai frumoasă dintre toate.

Virgil L. Venlamin

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. 1-a

Audiența dela 28 Aprilie 1931

Președinția D-lui Eug. Bănescu, consilier

Locot. Colonel Vasile Mateescu cu Ministerul Armatei

FUNCȚIONAR PUBLIC—DACĂ UN OFIȚER POATE FI CONSIDERAT CA ATARE— RAPORTUL CE LEAGA PE STAT DE OFIȚER.—DAUNE—ART. 970 ȘI 1470 COD. CIVIL.

Din faptul că legea pentru statutul funcționarilor publici a exclus pe militari, rezultă numai că acestora nu li se pot aplica dispozițiunile din Statut, iar nu și că ei nu ar fi funcționari publici, ast-fel că raporturile ce se leagă între Stat și ofițeri urmează a fi reglementate de legile speciale militare, iar nu de codul civil.

Prin urmare acțiunea în daune a unui ofițer bazată pe o pretinsă tardivă primire a demisiunii sale din armată trebuie soluționată în raport cu legile militare iar nu în raport cu dispozițiunile codului civil referitoare la executarea obligațiilor și locațiunea de servicii.

No. 518.—Respins recursul făcut de către Locotenent Colonel Mateescu Vasile în contra sentinței cu No. 3 din 9 Ianuarie 1931 a Trib Ilfov S. civ. cor. în proces cu Ministerul Armatei.

Curtea deliberând,

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că recurentul, Mateescu Vasile Locotenent Colonel în rezervă, a intentat acțiune contra Ministerului Armatei, pentru plata sumei de 30.000 invocând motivele: că prezentând petițiunea de demisiune din armată la 6 Octombrie 1927, Ministerul i-a primit-o abia la 1 Februarie 1928, adică cu 2 luni înainte de a fi trecut din oficiu în rezervă pentru limită de vârstă, ceea ce i-ar fi dat dreptul la 30.000 lei primă de echipare pentru procurarea de haine civile, conform cap. III par. 3 din instrucțiunile relative la punerea în aplicare a bugetului Ministerului de Război pe exercițiul anului 1928; că, primirea tardivă a demisiunii

de către Minister, în apropierea termenului când trebuia să fie trecut în rezervă și să beneficieze de prima arătată, constituie pentru Minister o culpă și, astfel, acesta este obligat, conform art. 998 c. civ., să-i plătească drept despăgubire pentru daunele rezultând din acea culpă, prima de echipare;

Că, Tribunalul Ilfov, judecând ca instanță de apel, a respins acțiunea prin sentința supusă recursului, motivând că textul invocat de recurent prevede că ofițerii trecuți în rezervă din oficiu pentru limita de vârstă, în cursul anului 1928, sau cei puși în retragere pentru caz de boală contractată în timpul și din cauza serviciului, vor primi o primă de echipare de echipare de 30.000 lei pentru procurare de haine civile; că recurentul nu poate beneficia de această dispozițiune întrucât el a eșit din armata activă prin demisiunea înaintată la 6 Octombrie; că, împrejurarea că Ministerul i-a primit demisiunea la 1 Februarie 1928, nu poate să constituie pentru Minister o culpă, deoarece recurentul nu și-a retras demisiunea până la acea dată și astfel Ministerul, neavând motive să i-o respingă, nu-l putea trece pe recurent din oficiu în retragere pentru limită de vârstă pe ziua de 1 Aprilie 1928, iar de altă parte legile speciale militare nu prevăd un termen fatal pentru acceptarea demisiilor; că, apoi, dispozițiunile din codul civil din materia locațiunii de servicii n'au aplicațiune în speță fiindcă ofițerul activ este funcționar public și raporturile dintre el și Ministerul Armatei sunt cărmuite de legile speciale ale armatei; că, dar, nefiind dovedită culpa Ministerului, acțiunea recurentului nu este întemeiată;

Văzând motivele de casare:

„Violarea art. 970 comb. cu art. 1470 c. civ., rea interpretare; denaturare.

Considerând că, sub raportul dreptului public, ofițerul este fără îndoială un funcționar public, ca unul ce îndeplinește un oficiu public; că, din faptul că legea pentru statutul funcționarilor publici a exclus pe militari, nu se poate trage altă concluzie decât că lor nu li se aplică dispozițiunile acestui statut; că însă, oricare ar fi caracterul funcțiunii ofițerului în activitate, raporturile ce se leagă între Stat și ofițer sunt reglementate de legile speciale militare, iar nu de codul civil.

Că, în atare situațiune, în speță Tribunalul sesizat de acțiunea în daune a recurentului, bazată pe pretinsa tardivă primire a demisiunii sale din armată, a fost în drept să soluționeze această acțiune în raport cu legile speciale militare și să nu aplice art. 970 și 1470 c. civ., referitoare la executarea obligațiilor și locațiunea de servicii, precum nu putea să aplice nici art. 12 din legea dentru statutul funcționarilor publici, invocat în motivele de casare.

Considerând că legea asupra pozițiunii ofițerilor neimpunând Ministerului Armatei un termen fatal pentru primirea demisiunilor ofițerilor, acest fapt putând fi condiționat uneori de interese de ordin militar, ur-

mează că, în speță, față de împrejurarea că recurentul, introducând petițiunea de demisiune din armată în Octombrie 1927, nu și-a retras-o până la data de 1 Februarie 1928, Ministerul a fost în drept să primească demisiunea pe această dată și astfel nu se zice că Ministerul ar fi în culpă;

Că, prin urmare, Tribunalul, cu drept cuvânt, a respins cererea recurentului de a i se plăti, sub formă de daune, pe baza pretensei culpe a Ministerului, rezultând din primirea demisiei, prima de echipare, care necontestat nu se cuvenea demisionaților; deci, motivele de casare, prin care se pretinde contrariul, invocându-se obiecțiunile de violarea art. 970 și 1470 c. civ., rea interpretare și denaturare, nu sunt întemeiate și recursul cată să fie respins cu cheltueli, care se fixează prin apreciere, la 2000 lei.

Pentru aceste motive, respinge.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența de la 24 Iunie 1931

Președinția D-lui O. Băleanu, consilier

Banca Chrisoveloni cu Henry Goldemberg.

ACTE DE COMERȚ — VÂNZĂRI DE ACȚIUNI COMERCIALE — DACĂ TREBUE SĂ EXISTE INTENȚIUNEA DE SPECULAȚIUNE — ART. 3 AL 1 ȘI 4 COD. COM.

COMERCIANT. — ACTE DE COMERȚ. — DACĂ TREBUE SĂ CONSTITUE PRINCIPALA SAU UNICA OCUPAȚIUNE ACELUI CE LE EXERCITĂ. — ART. 7 DIN COD. COM.

1. În sistemul legii române simplul fapt al vânzării de acțiuni comerciale, constituie un act de comerț, independent de intenția de speculațiune care este cerută conform art. 3 al I cod. com. numai la cumpărările sau vânzările de produse ori mărfuri.

2. Pentru atribuirea calității de comerciant legea nu cere ca actele de comerț să servească ca mijloc de existență celui ce le face și nici ca aceste acte să constituie exclusivă sau principala lui ocupațiune, ci este suficient ca din exercitarea acestor acte de comerț să și facă o profesiune obicinuită, fie că această profesiune este unică, fie că mai are și alte profesii comerciale.

No. 1096. — Admis recurs făcut de către banca Chrisoveloni în contra deciziei Curții de apel din București în proces cu Henry Goldemberg.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor II și III de casare astfel formulate:
II „Exces de putere și violarea art. 3 al. 4 cod. com.”
III „Exces de putere, nemotivare, denaturare de fapte și violarea dispozițiilor art. 7, 46, 695 cod. com. și art. 21 și 24 legea accelerării”.

Având în vedere, că din deciziunea supusă recursului și din actele dela dosar, se constată că Banca recu-

rentă a cerut declararea în stare de faliment a lui Henry Goldemberg pentru neplata datoriilor sale comerciale, susținând că sus numitul este comerciant, prin faptul că cumpără și vinde acțiuni de ale societăților comerciale, având acest comerț ca profesiune obișnuită; că, Tribunalul Ilfov respingând ca nefondată acțiunea, sus numita Bancă a făcut apel, care a fost respins ca nefondat de Curtea de Apel din București, prin deciziunea atacată;

Că, pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel argumentează că, Henry Goldemberg, nu este comerciant, de oare ce faptul că cumpără și vinde acțiuni ale societăților comerciale nu constituie acte de comerț lipsind scopul de speculațiune, și că chiar dacă ar fi acte comerciale, ele nu conferă calitatea de comerciant decât dacă ele i-ar fi servit ca mijloc de existență fiind continue și încheiate în exercitarea exclusivă sau cel puțin a principalei sale ocupațiuni, ceea ce în speță, afirmă Curtea, nu este astfel, ci principala ocupațiune a lui Goldemberg este administrarea unui imobil ce-l posedă:

Că, în mod subsidiar, Banca creditoarea a cerut proba cu martori spre a dovedi că Goldenberg cumpăra și vindea acțiuni comerciale, având acest comerț ca profesiune obișnuită, probațiunea pe care Curtea de apel a respins-o pe motiv:

1) că, nu este concludentă, fiindcă cumpărăturile și vinderile de acțiuni ale societăților comerciale, nu constituie acte de comerț și

2) că este contrară actelor de la dosar, din care se constată că Goldenberg nu a făcut nici un fel de comerț;

Că tot în subsidiar, Banca creditoare a cerut, pentru a proba calitatea de comerciant a lui Goldemberg, să se intervină de Curte pe lângă sindicatul Bursei spre a se trimite un extras din toate cumpărăturile și vânzările de acțiuni, făcute de sus numitul, iar Curtea de Apel a respins și această probațiune pe motiv că Curtea nu este obligată să procure această probă nefiind o chestiune de ordine publică și apoi că regulamentul de funcționare al mijlocitorilor oficiali oprește a se elibera asemenea acte;

Având în vedere că, conform art. 3 alin. 4 cod. com. cumpărările și vânzările de acțiuni ale societăților comerciale sunt considerate ca fapte de comerț, de unde rezultă că după sistemul legii române simplul fapt al cumpărării sau vânzării de acțiuni comerciale, constituie un act de comerț independent de intenția de speculațiune care este cerută conform art. 3 alin. 1. cod. com., numai la cumpărările sau vânzările de produse sau mărfuri.

Că Curtea de Apel, decizând altfel a săvârșit o violare de lege.

Având în vedere că, conform art. 7 cod. com., este comerciant, acela care face fapte de comerț, având comerțul ca profesiune obișnuită, de unde rezultă că legea nu cere ca actele de comerț să servească ca mijloc de existență celui ce le va face, nici ca aceste

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I

Audiința de la 22 Iunie 1932

Președinția D-lui Gh. T. Ionescu, președinte

Soc. „Uzinele Gilson“ cu Regia Autonomă C. F. R.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. -- ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE. -- DACĂ SE POATE CERE ÎNSCRIEREA ÎN BUDGET A UNEI CREANȚE CONTRA STATULUI. -- ART. 1 ȘI 13 DIN LEGEA PENTRU CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV.

Exercițiul acțiunii în contencios fiind subordonat preexistenței unui drept, recunoscut și garantat prin lege în favoarea persoanei care se plânge, urmează că înscrierea creanțelor constatate prin titluri definitive și executorii în buget, care este o favoare acordată de legiuitor Statului, în materie de urmăriri în contra sa și nici de cum un drept recunoscut prin lege creditorului, nu se poate recunoaște acestuia din urmă, acțiunea în contencios pentru înscrierea în buget a unor asemenea creanțe.

No. 258. — Respinsă ca inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ intentată de către Soc. „Uzinelor Gilson“ împotriva Regiei Autonome a C. F. R.

Curtea,

Deliberând asupra acțiunii:

Având în vedere concluziunile părților și actele din dosar.

Având în vedere că reclamanta prin petițiunea introductivă de instanță, cere ca pe baza art. 1, 4 și 13 din legea contenciosului administrativ să fie obligată pârâta, a înscrie în bugetul anului 1932 plata sumelor de 15.482 fr. belgieni, cu procente legale comerciale de la 1 Martie 1923 și până la efectivă achitare, plus 7.300 fr. belgieni, cu titlul de dobânzi și 13.000 lei cheltueli de judecată, datorăți de pârâtă pe baza hotărârilor judecătorești definitive și investite cu formula executorie, anexate la acțiune.

Considerând că potrivit art. 1 din legea contenciosului administrativ, oricine se pretinde vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate, făcut cu călcarea legilor și a regulamentelor, sau prin reaua voință a autorităților administrative de a rezolva cererea privitoare la un drept, poate face cerere pentru recunoașterea dreptului său.

Că așa dar din cuprinsul textului de mai sus rezultă că pentru exercițiul acțiunii în contencios se cere în prim loc să fie vorba de un drept considerat acesta chiar în cea mai largă accepțiune a cuvântului, recunoscut și garantat de lege, în favoarea părții care îl invoacă.

Considerând că nici un text al acestei legi nu creiază în favoarea creditorului statului pe bază de titluri executorii, vre'un drept ca pe calea unei acțiuni

acte să constituie exclusivă sau principala lui ocupațiune, ci este suficient ca din exercitarea acestor acte de comerț, să-și facă o profesiune obișnuită, fie că această profesiune este unică, fie că mai are și alte profesii necomerciale.

Că, Curtea de Apel decidând altfel, a săvârșit o violare de lege.

Având în vedere că, fiind stabilit, după cum s'a arătat mai sus, că cumpărările și vânzările de acțiuni comerciale sunt fapte de comerț, independent de intențiunea de speculațiune, Curtea de Apel în mod greșit, a respins proba cu martori ca neconcludentă pe motiv că cumpărările și vânzările de acțiuni făcute de Goldemberg, neputând constitui fapte de comerț, Goldemberg, nu ar fi putut să aibă calitatea de comerciant din exercitarea acestor acte;

Că de asemenea, din examinarea actelor de la dosar prezentate de intimat și pe care s'a bazat Curtea de Apel, pentru a respinge proba cu martori, ca contrară acestor acte, se constată că Curtea de Apel a denaturat faptele care rezultă din aceste acte, de oarece din acele acte, nu se constată că Goldemberg nu a mai făcut nici un comerț, după ce a încetat comerțul său de fierărie la Brăila și s'a mutat la București, ci, că nu a avut firmă înscrisă la București și că nu a plătit impozit comercial, adică nu a făcut comerț înregistrat în mod public, iar nu că nu a făcut nici un comerț, căci deși nu a făcut comerț înregistrat în mod public, putea să facă comerț clandestin ceea ce recurenta a cerut să probeze cu martori, probațiunea neadmisă de Curtea de Apel.

Că, Curtea de Apel numai prin denaturarea actelor dela dosar și prin violare de lege a putut să respinga probațiunea cerută;

Având în vedere că, conform art. 24 din legea accelerării judecăților, dacă actul se găsește în păstrarea unei autorități publice, instanța este obligată să ia măsuri pentru aducerea actului, de unde rezultă că, Curtea de Apel era obligată să ceară dela Sindicul Burselor, extrasul de cumpărările și vânzările de acțiuni făcute de Goldemberg iar împrejurarea că aceste operațiuni ar fi secrete în anumite împrejurări, nu constituie un impediment legal pentru eliberarea extrasului, întrucât acesta nu poate fi refuzat la cererea instanțelor judecătorești, în materie care interesează ordinea publică cum este falimentul, care poate fi declarat și din oficiu.

Că, Curtea de Apel refuzând să ceară acest act pe care partea nu putea să și-l procure și care putea să fie necesar în cauză, a săvârșit o violare de lege;

Că, astfel fiind motivele de casare în limitele mai sus arătate sunt întemeiate și deci recursul urmează să fie admis; fără a mai discuta motivul I de casare devenit fără nici un interes.

Pentru aceste motive admite.

în contencios să ceară înscrierea creanței sale în bugetul statului.

Că art. 13 făcând aplicarea principiului general în materie de executări în contra statului, stabilește în favoarea acestuia din urmă dispoziția ca: urmărirea veniturilor sale să nu se poată efectua, decât numai în cazul când titlul fiindu-i comunicat, nu a fost înscris în bugetul anului financiar imediat următor exigibilității lui.

Că această dispoziție a fost edictată de legiuitor numai în favoarea statului și pentru a se evita tulburările ce eventual ar putea să aibă loc în diferitele servicii ale sale, prin urmărirea veniturilor sale, având o destinațiune anumită.

Că așa fiind dintr'o favoare acordată statului de care, acesta liber este de a uza sau nu, nu se poate evident creia un drept în favoarea unei alte persoane.

Că dacă art. 5 al. III lit. h. din legea Curții de Casație din 17 Februarie 1912, în vigoare până la data punerii în aplicare a actualei legi a contenciosului administrativ, permitea în mod expres, ca în caz de refuz din partea județelor, comunelor sau altor stabilimente publice, ca instanța de contencios să ordone înscrierea în bugetele lor a creanțelor constatate prin titluri executorii, această dispoziție însă neliind reproducă în actuala lege a contenciosului administrativ rezultă că legiuitorul a voit s'o desființeze și deci și dreptul creditorului de a cere pe calea contenciosului această înscriere, rămânând acestuia din urmă calea prevăzută de art. 13 din lege.

Că dealtmintreli această procedură devine inutilă, atâta vreme cât prin comunicarea în timp util statului luând cunoștință de titlul executor are posibilitatea să dispună înscrierea în buget și ineficace, în cazul când statul totuși nu ar dispune înscrierea în buget a creanței sau parlamentul nu ar vota-o, neexistând nici un mijloc prin care să poată fi constrânși la aceasta, motive cari fără îndoială au fost la baza suprimării articolului de mai sus.

Că întrucât din cele mai sus expuse rezultă că înscrierea în buget a unei creanțe constatate printr'un titlu executor, creditorul nu o poate ordona, acțiunea în speță este inadmisibilă și urmează ca atare a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Ernest Ceaur Aslan, respinge.

Semnați: G. T. Ionescu, Ernest Ceaur Aslan, Camil Demetrescu.

OPINIUNE

Subsemnații St. Praporgescu și S. Rădulescu, Consilierii ai Curții, suntem de părere că acțiunea de față, intentată de către Soc. „Uzinele Gilson“ în contra Regiei Autonome a C. F. R. pentru ca pe baza art. 13 din legea pentru contenciosul administrativ să fie obligată aceasta a înscrie în bugetul său creanța reclamantei — este admisibilă în principiu și în conse-

cință Curtea urmează să intre în cercetarea fondului acestei acțiuni, pentru următoarea considerațiune:

Art. 13 din legea contenciosului administrativ, prevede că plata creanțelor certe lichide și exigibile, constatate prin titlurile executorii, în contra județelor, comunelor sau stabilimentelor publice, neînscrise în bugetul anului financiar imediat următor exigibilității lor, va putea fi urmărită asupra tuturor veniturilor județelor comunei sau stabilimentului public debitor.

Deci dar, dacă legiuitorul prin acest text permite creditorului urmărirea plăței creanței sale pe calea dreptului comun, o subordonează însă condițiunii ca creanța să fie lăsată — *neînscrisă în buget* — de către stat, ceiace face să rezulte că statul are întâi obligația de a înscrie în buget creanța care s'a obținut contra sa și numai dacă nu satisface această îndatorire, creditorul poate să-și urmărească creanța conform dreptului comun.

Or, obligațiune legală, pentru stat, de a înscrie în buget creanța creditorului, constituie un drept pentru acesta, pe care nu numai că nici un text de lege nu-l oprește — dar din contra art. 1 din legea contenciosului administrativ îi deschide larg calea ca să și-l valorifice, cerând Curții de apel ca să invite autoritatea administrativă respectivă, să-i înscrie în buget creanța sa.

Iar dacă tot prin art. 13 din legea contenciosului se dă puțința creditorului de a urmări creanța sa contra statului pe calea dreptului comun, de aci însă nu se poate deduce că legiuitorul din 1925, a înțeles să se depărteze cu totul dela dispozițiunea art. corespunzător din legea Curții de Casație din 1912, cari prevedeau recursurile contra refuzului Statului de a înscrie în buget datoria constatată prin titlul executor, ci se evidențiază numai, că legiuitorul cel nou a voit să acorde creditorului încă un mijloc pentru a putea ajunge la realizarea creanței sale.

Semnați: Șt. Praporgescu, S. Rădulescu.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența de la 6 Iulie 1931

Președinția D-lui I. Botez, consilier

Alexandrina și Maria Dache cu Dimitrie Ionescu

CAMBIE — MENȚIUNEA „BUN ȘI APROBAT“. — DACĂ TREBUE FĂCUTĂ DE FIECARE DINTRE ACCEPTANȚI. — ART. 273 ȘI 275 COD. COM.

Mențiunea *bunului și aprobat* cerută de art. 275 cod. com. în scopul de a constitui o garanție pentru debitor care să dea deplină siguranță că acesta cunoștea în momentul când se obliga cuprinsul obligațiunii sale, trebuie făcută sub sancțiunea nulității obligațiunii cambiale — de fiecare din subscriitorii unei cambii, cari nu fac parte din persoanele exceptate prin art. 275 c. com. în caz când în

cambie figurează mai mulți acceptanți, iar nu numai de unul din ei pentru toți.

No. 147. — Admis Apelul făcut de către Alexandrina și Maria Dache în contra sentinței cu No. 67/930 a Tribunalului Dâmbovița S. I în proces cu Dimitrie Ionescu.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de Alexandrina Dache și Maria S. Dache, împotriva sentinței Nr. 67/930, a Tribunalului Dâmbovița S. I-a, prin care, admitându-se acțiunea cambială introdusă de Dimitrie Ionescu împotriva Alexandrinei Dache, văduvă a Mariei St Dache, și a Luciei Papadopol, acestea din urmă în calitate de succesoare a tatălui lor Ștefan Dache, le obligă a plăti în solidar reclamantului suma de 850.000 lei, cu procente legale de la 1 Septembrie 1927 și până la achitare ;

Având în vedere că titlurile pe care s'a întemeiat sentința Tribunalului sunt 12 cambii în sumă totală de 850.000 lei, cu scadența la 1 Septembrie 1927, semnate de Alexandrina St. Dache și St. Dache, personal și ca soț ;

Având în vedere că este necontestat că, toate cambiiile au fost complectate de către St. Deche și că tot dânsul a scris mențiunea „bun și aprobat“ pentru sumele cuprinse în fiecare din ele ;

Având în vedere că apelanta Alexandrina Dache cere respingerea acțiunii cambiale îndreptate împotriva sa, deoarece în cambie nu s'au respectat dispozițiile art. 275 cod. com. în ceia ce privește pe dânsa ;

Considerând că potrivit acestui articol, când cambia e sub semnătură privată și scrisă de un altul decât debitorul, acesta dacă nu e comerciant, industriaș, plugar, vier, slugă sau lucrător cu mâna, este dator să adaoge la semnătura sa cuvintele „bun și aprobat“ arătând în litere suma pentru care se obligă ;

Având în vedere că intimatul susține că, mențiunea cerută de art. 275 nefiind dintre acele mențiuni esențiale pe care art. 273 le sancționează cu nulitatea cambiei, lipsa ei nu poate să-i ridice acțiunea cambială, cu atât mai mult cu cât mențiunea „bun și aprobat“, însoțită de indicațiunea sumei din cambie, figurează odată pe fiecare din cambii, scrisă de Ștefan dache :

Că, în orice caz, soția cunoștea obligațiunea ce-și asumă prin semnarea polițelor, după cun ar rezultă din întâmpinarea făcută de Alexandrina Dache la introducerea acțiunii cambiale și din scrisorile dela 1 și 7 Octombrie 1928, care ar complectă începutul de dovadă rezultat din titlurile cambiale ;

Considerând că mențiunea prevăzută de art. 275 cod. com. este cerută ca o garanție pentru debitor, care să dea deplină siguranță că acesta cunoștea în momentul când se obliga, cuprinsul obligațiunei sale ;

Că, de aceea, înscrierea acestei mențiuni este cerută pentru fiecare din subscriitorii unei cambii, când nu fac parte dintre persoanele exceptate prin citatul text ;

Că nerespectarea dispozițiilor art. 275, într'un titlu

cambial, având drept efect de a lăsa înscrisului numai forța probantă a unui început de dovadă scrisă, incompatibil cu natura formală a obligațiunei cambiale, nu poate avea drept sancțiune decât nulitatea obligațiunei cambiale constatată prin acel titlu și deci privarea creditului de a uză de calea acțiunei cambiale ;

Că deoarece este necontestat că apelanta Alexandrina Dache nu are nici una din profesiunile exceptate prin art. 275 cod. com., acțiunea cambială îndreptată împotriva sa pentru plata cambiilor reclamate de intimat, este neintemeiată ;

Având în vedere că, chiar în cazul când în acțiunea cambială s'ar putea face dovada că semnatara ar fi cunoscut valoarea datoriei ce-și asumă, acțiunea de față rămâne tot neintemeiată, deoarece din actele la cari se referă reclamantul intimat, nu se face dovada că apelanta cunoștea suma pentru care se obligase ;

Că așa dar, apelul Alexandrinei Dache fiind neintemeiat, urmează a fi respins ;

Având în vedere că, în ce privește apelul Mariei S. Dache, aceasta fiind obligată ca succesoară universală a tatălui său, care a complectat cu scrisul său cambiile, le-a semnat și a inserat pe ele mențiunea cerută de art. 275 codul comercial ;

Având în vedere că această apelantă nu-și motivează apelul său și nici nu pune concluziuni în instanță, urmează a-l respinge ca neintemeiat ;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier M. Possa, Curtea admite apelul.

Semnații : *I. Botez, I. Dobrescu, M. Possa.*

TRIBUNALUL ILFOV S. IV CIV. COR.

Audiența de la 19 Aprilie 1932

Președinția D-lui Constantin Ionescu, jude președinte

Ioana Săvescu cu Ștefan Constantinescu-Roda

EXECUȚIUNE SILITĂ. — VÂNZAREA BUNURILOR MOBILIARE. — CREDITORII DATORNICULUI. — DACĂ POT ATACA VÂNZAREA. — ART. 428 ȘI 430 COD. CIVIL.

Creditorii datornicului n'au dreptul să facă nici o opunere la executarea urmăririi sau la vânzarea obiectelor, iar dacă vânzarea s'a efectuat ei vor putea cere anularea vânzării însă numai pe motiv de fraudă și pe calea unei acțiuni principale iar nu pe calea extraordinară a contestației.

No. 506. — Respinsă ca inadmisibilă contestația făcută de Ioana Săvescu în proces cu Ștefan Constantinescu-Roda.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de Ioana Săvescu cu domiciliul în București, Str. Maria Rosetti Nr. 59 cu petiția înreg. la Nr. 37.000/931, contra executărei ordonată de acest Tribunal după cererea creditorului Ștefan

Constantinescu-Roda cu adresa Nr. 45150 către Corpul de Portărei al acestui Tribunal.

Având în vedere actele din dosar cum și susținerile părților.

Având în vedere că intimatul creditor St. Constantinescu Roda prin D-1 avocat Matei Iosefache, ridicând incidentul de inadmisibilitatea contestației, susține că din moment ce averea mobilă a debitorului urmărit a fost vândută silit, acea avere a eșit din patrimoniul debitorului iar în contra unei asemenea executări calea contestațiunii nu este deschisă decât numai debitorului iar nu și terțelor persoane care conform art. 449 pr. civ. au la îndemână pentru anularea unor asemenea vânzări făcute cu fraudă, calea acțiunii principale; că în orice caz chiar dacă creditorul ar avea deschisă calea contestațiunii încă și în acest caz contestația este tardivă pentru că deși nu s'a încheiat de Tribunal jurnalul de constatarea efectuării ultimului act de executare, conform art. 403 pr. civ. această constatare s'a făcut implicit prin operațiunea lioerării sumei rezultată din vânzare.

Având în vedere că acestor obiecțiuni făcute de intimatul creditor, contestatoarea Ioana Săvescu prin Dl. avocat Al. C. Ioanid, răspunde că ele sunt neîntemeiate iar contestația urmează să fie privită ca admisibilă în principiu și introdusă în termen pentru că în conformitate cu dispozițiunile art. 399 pr. civ. orice execuție silită poate fi contestată de orice parte interesată chiar și de terțe persoane iar aceste contestațiuni, conform art. 403 pr. civ., pot fi introduse până în momentul încheerii de către tribunal a jurnalului de constatarea efectuării ultimului act de executare, ceiace în speță nu s'a produs.

Considerând că potrivit art. 428 pr. civ. debitorul urmărit în averea mobilă nu va putea să se împotrivescă în contra urmăririi decât dacă depune la Cassa de Depuneri sau la Ad-ția Financiară valoarea pretinsă de creditorul urmărit iar asupra cererei de încetarea sau suspendarea execuției judecata va hotărî de urgență conform art. 400 și urm. din procedura civilă; că potrivit art. 430 pr. civ. creditorii debitorului urmărit nu vor putea sub nici o formă să se împotrivescă la executarea urmăririi sau la vânzarea obiectelor, având doar dreptul ca până la regularea pretențiunilor lor să se opună la distribuirea sumelor provenite din vânzarea obiectelor, opoziția îndreptându-se la instanța care a operat vânzarea.

Considerând iarăși că după ce vânzarea bunurilor mișcătoare s'a efectuat, conform art. 449 pr. civ., nici o cerere de nulitate sau de stricarea vânzării nu se va mai primi contra adjudecatorului care a plătit prețul decât dacă vânzarea s'a făcut cu rea credință sau cu neîndeplinirea formelor cerute de lege,

Considerând că din examinarea acestor texte de lege rezultă destul de clar ideea determinantă a legiuitorului ca orice urmărire mobilă să se facă de cei interesați cât mai urgent, înlăturându-se pe cât posibil orice încercare de împotrivire din partea de-

debitorului urmărit sau a altor persoane în contra urmăririlor începute, stabilind principiul că debitorul urmărit poate să se împotrivescă acestor urmăririi cu condițiunea de a depune suma pretinsă de creditor interzicând însă orice posibilitate de împotrivire — contestațiune — creditorilor datornicului urmărit căruia i s'a dat numai dreptul de a face cerere să fie înscris la tabloul de repartiție cu sumele ce i se datorcă; după ce vânzarea bunurilor mobiliare s'a efectuat ea a rămas definitivă și partea vătămată nu o va mai putea strica sau anula decât pe calea unei acțiuni principale și numai pe motiv de fraudă sau dol din partea adjudecatorului sau dacă vânzarea s'a făcut cu nerespectarea formelor cerute de lege.

Și că cererea de nulitate sau de stricarea vânzării nu se poate face pe calea extraordinară a contestației ci pe calea unei acțiuni principale de drept comun se invederează cu prisosință nu numai cu dispozițiunile precise ale art. 499 pr. civ. dar și cu împrejurarea că acest text de lege a fost fixat de legiuitor în codul de procedură în alt capitol decât acel al contestațiunilor în general în materie de execuție silită și anume a fost fixat într'un capitol special, în acel al urmăririi și vânzării bunurilor mișcătoare, în care se precizează în ce cazuri și de cine se pot face împotriviri la aceste urmăririi art. 428 și 430 — și cari sunt posibilitățile de sfărâmarea unei astfel de vânzare — art. 499.

Considerând că în ceiace privește obiecțiunea contestatoarei că din moment ce în speță n'a intervenit un jurnal al Tribunalului de constatare că ultimul act de executare s'a efectuat, face ca prezenta contestație să fie admisibilă și în termen conform art. 399 și 403 pr. civ., urmează să fie înlăturată în prim rând pe considerațiunile arătate mai sus care au dus la concluziunea că creditorii datornicului n'au dreptul să facă nici o opunere la executarea unei urmăririi — art. 430 — iar dacă vânzarea s'a efectuat, aceștia vor putea cere anularea vânzării numai pentru motiv de fraudă pe calea unei acțiuni principale și în al doilea rând pentru că dispozițiunile art. 403 pr. civ. nu-și pot avea aplicațiunea la vânzările de bunuri mobiliare fiind înlocuite cu dispozițiunea specială a art. 499 după care vânzarea odată săvârșită este definitivă și numai este necesar să intervină jurnalul Tribunalului prin care să se constate săvârșirea ultimului act de executare.

Considerând că astfel fiind și față cu cele arătate mai sus urmează a se vedea că contestația de față este inadmisibilă și prin consecință să fie respinsă ca atare.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată făcută de intimat asupra căreia Tribunalul apreciind o fixează la suma de 1.000 lei.

Pentru aceste motive redactate de Dl. Jude Președinte Const. I. Ionescu, respinge.

Semnați: *Constantin Ionescu, Barbu Scodăcescu*

JURISPRUDENȚA STRAINA

LOCAȚIUNE. — Incendiul lucrului închiriat. Distrugere totală. Resiliere de plin drept (art. 1722 și 1733 cod. civ. art. 1423 și 1435 cod. civ. rom.)

În caz de distrugerea în total a lucrului închiriat din caz fortuit în cursul locațiunii, locatarul nu va putea neutraliza dispozițiunile art. 1722 cod. civ. (art. 1423 cod. rom.) care declară închirierea desființată de plin drept, oferind locatarului de a reconstrui imobilul. Cu atât mai puțin el nu va putea pretinde locatarului această reconstruire.

Apartine instanțelor de fond de a decide prin o interpretare suverană a condițiunilor locațiunii că acele clauze cari permit locatarului de a dărâma și reconstrui imobilul sau cari pun sarcina sa plata primelor de asigurare nu constituie o derogare la reziliere de plin drept edictată de art. 1722 (1423 cod. rom.).

Cass. Civ.*Gazette du Palais* (17 Juin 1930)*Récueil des Sommaires de la Jur. Française*

1930 Août-Septembre-Octobre

No. 8, 9, 10 pag. 746

OBSERVAȚIE. — Este știut că unul din cauzele de încetare a contractului de locațiune este pierderea lucrului închiriat și această fie din caz fortuit, fie din culpa uneia din părți.

Desființarea este de plin drept, atunci când lucrul închiriat a pierit în totalitate. (*Aubryet Rau V*, pav. 369 éd. 5-ème *Marcadé*, Explication du Code Napoléon, Tome VI-ème art. 1772 pag. 453; *Duvergier I*, 521; *Baudry et Wahl*, Louage I, 337). Cu drept cuvânt observă *Marcadé* că orice obligațiunii a locatorului și a locatarului încetează: acesta din urmă nu poate constrânge pe locatar a face să reconstruiască sau să înlocuiască lucrul pe care celălalt nu poate fi silit a accepta reconstruirea sau înlocuirea spre a ajunge la o continuare a locațiunii: această locațiune sfârșește în mod absolut și fără despăgubire ea și cum timpul pentru care ar fi fost convenit a expirat. (*Marcadé op. și loco citat*).

La noi doctrina este în același senz (*Alexandresco IX* pag. 90; *Nacu III*, pag. 327; *C. Homangiu, I. Rosetti Bălănescu, Al. Băicoianu*, II No. 1528). Tot așa este Codul Civil austriac (art. 1112) și la fel Codul Calimach (art. 1492).

Decizia Curței ce adnotăm este deosebit de interesantă în prima sa parte relativă la oferta locatarului de a reconstrui el imobilul locatorului distrus prin incendiu eludând astfel dispozițiunile clare ale legii, care prevede desfacerea contractului de plin drept.

Relativ la imposibilitatea de a se obliga locatarul la reconstruire, jurisprudența s'a mai pronunțat (*Ch. Req.* 10 février 1864, *Sirey* 64. 1. 118; *C. Appel Linges* 5 janvier 1887, *Dalloz P.* 88. 2. 11) și tot

asa doctrina (*Bandry et Wahl*) op. și loco citat No. 351; *Guillonard I*, 393 și urm). Cu drept cuvânt spune *Alexandresco* în această privință: „...fără ca locatorul sau locatarul din a căror culpă lucrul ar fi perit să poată fi obligat la reclădirea sau reconstruirea lucrului distrus“. (*Alexandresco op. și loco citat pag. 92*).

D. COTRUZ

GREFA TRIBUNALULUI ILFOV, SECȚIA II Com.

ORDONANȚA

No. 20.474

1932 Septembrie 12

Având în vedere petiția înreg. la No. 33.182/932, prin care d-l Dr. S. Entzer, avocat, domiciliat în București, strada Vulturilor No. 20, cere a se face formalitățile de publicare și afișare cu privire la pierderea unei cambii în valoare de lei 150.000, emisă de d-na Ana V. Coman din Piatra Neamț, str. Obor No. 27 și girată în alb de d-l D. I. Coman din Piatra Neamț.

Văzând dispoz. art. 354 și 355 cod. comercial.

Pentru aceste motive,

ORDONĂM

Că oricine posedă o cambie în alb, în valoare de lei 150.000 (una sută cincizeci de mii), emisă de d-na Ana V. Coman din Piatra-Neamț, str. Obor No. 27, și girată în alb de d-l D. I. Coman din Piatra Neamț, pierdută de d-l Dr. S. Entzer, avocat, domiciliat în București, să o prezinte la Grefa acestui Tribunal, în termen de 40 zile dela publicarea prezentei ordonanțe, în caz contrariu ea se va declara nulă și fără tărie în mâinile oricui s'ar afla.

Prezenta ordonanță se va afișa în sala Tribunalului, a Primăriei și a Bursei, și se va publica în „Monitorul Oficial“ și în revista „Dreptul“.

Președinte (ss) A. BALȘ.

Grefier (ss) S. Constantinescu.

Dos. No. 8610/932.

GREFA TRIBUNALULUI OLT

EXTRACT

No. 45.237

1932 Septembrie 24

D-l Ilie D. Cătănoiu din satul Bârca, com. Turia-Olt, a intentat acțiune de divorț contra soției sale Maria Ilie D. Cătănoiu, născută Nicolae Pârlogeanu, din același sat și comună, pentru motivele: insulte, injurii grave și părăsirea domiciliului conjugal.

Din căsătorie a rezultat un copil cu numele de Floarea, în etate de două luni.

Soția pârîtă posedă ca avere, două hectare pământ, situat în comuna Valea Mare-Olt.

Termen pentru ședința publică este fixat la 10 Noembrie 1932.

Grefier, Indescifrabil.